І чужому научайтесь,
Свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N.J. 07303
434-0237
434-0807
УНСоюз: 435-8740
— Тел. з Ню Йорку: BArcly 7-4125
УНСоюзу: BArcly 7-5337

РІК LXXII. Ч. 141. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 4-го СЕРПНЯ 1965 ЦЕНТІВ 10 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, AUGUST 4, 1965 No. 141. VOL. LXXII.

ОСТАННІ ВІСТІ

Вівторок, 3-го серпня 1965 р.

В АМЕРИЦІ

КОНҐРЕС ВИКІНЧУЄ ПРАЦЮ НАД НОВИМ ІМІГРАЦІЙНИМ ЗАКОНОМ, який скасує систему квот, що давала привілеї імігрантам з Англії, Скандинавії та з Німеччини. Тепер кожного року, від липня 1965 до липня 1968 до ЗДА зможуть річно прибути по 158,000 нових імігрантів. Коли б ця квота не була вичерпана, бо не було б потрібного числа кандидатів на нових імігрантів із упривілейованих держав, то на рахунок квот для Англії, Ірляндії чи Німеччини зможуть приїжджати нові імігранти з Італії, Греції або з інших держав із малою квотою. Після липня 1968 року до ЗДА зможуть прибувати 170,000 нових імігрантів, не враховуючи імігрантів із держав зі Західної Півкулі та жінок, дітей і батьків американських громадян. В новому законі такі особи зможуть прибувати до ЗДА: незамужні доньки й неодружені сини американських громадян у віці 21-го року; чоловіки і жінки тих чужинців у ЗДА, які прибули на сталий побут, але не мають ще громадянства; професіоналісти, науковці й мистці; замужні доньки й жонаті сини американських громадян; брати й сестри американських громадян; втікачі з комуністичних країн та домашні робітниці.

КОНҐРЕСМЕН ФОРД ЗАЯВИВ, ЩО КРИТИКА ПРЕЗИДЕНТОМ ВИЗНАЧНОГО РЕСПУБЛІКАНЦЯ БУЛА „ВНАСЛІДОК МОЖЛИВОГО НЕПОРОЗУМІННЯ". Президент Джонсон сказав на пресовій конференції, що один визначний республіканський член Конґресу надужив його довір'я, бо публічно говорив про те, що було предметом довірочної конференції в Білому Домі. Преса написала, що Президент мав на думці конґресмена Форда, який після конференції в Білому Домі розмовляв із журналістами. Форд заявляє, що він не надужив довір'я Президента, і тому з Білого Дому повинна появитися відповідна заява в цій справі. Але пресовий секретар Білого Дому Джозеф Лейтін заявив, що Президент не порушуватиме цієї справи, бо він ніколи не займається особистими справами. Президент читав в пресі про заяви в справі В'єтнаму і тому склав заяву про те, що члени Конґресу говорять про те, що було предметом довірочної розмови з Президентом.

ТОВАРИСТВО ІМ. ДЖАНА БИРЧА НАРАХОВУЄ ВІД 65,000 ДО 100,000 ЧЛЕНІВ, як виявив на телевізійній програмі голова і засновник цієї скрайнє правої організації Роберт Г. В. Велч. Товариство ім. Бирча має коло 4,000 віддилів. Нешенел Едюкейшенел Телевіжен накрутила 90-мінутову програму, в якій показується цілі й праця цієї консервативної організації, яка є, як заявив Велч, „монолітичним тілом, у якій діє під автоворитивною контролю на всіх організаційних щаблях. Провідник організації, це знає Велч, має право вета при всіх рішеннях, а Виконний Комітет і Рада Товариства є тільки „дорадчими органами".

ВИДАТКИ НА КОЛЕДЖІ Й УНІВЕРСИТЕТИ В ШКІЛЬНОМУ РОЦІ 1963-1964 ЗБІЛЬШИЛИСЯ НА 28 ВІДСОТКІВ в порівнянні зі шкільним роком 1961-1962 і становили 9,200,000,000 дол. — як ствердже Уряд Виховання. Ці видатки збільшилися також і в шкільному році 1964-1965 і становили 9,600,000,000 дол. На платні професорам та інструкторам витрачено 2,778,300,000 дол., на організовані досліди видали — 1,971,000,000 дол. Прибутки коледжів та університетів складалися з таких сум в шкільному році 1963-1964: федеральна допомога — 2,142,200,000 дол., допомога від стейтів — 2,138,600,000; з оплат за навчання від студентів — 1,880,700,000 доларів.

У СВІТІ

У БРИТІЙСЬКОМУ ПАРЛЯМЕНТІ ВІДБУВСЯ ПЕРШИЙ ЗУДАР між новообраним провідником консервативної опозиції Ерґардом Гітом і головою лейбористського уряду Вілсоном. У виголошеній в Палаті Громад промові Гіт обвинувачував уряд Вілсона в тому, що він своїми „помилковими оцінками й заходами" в економічній ділянці підривав довір'я населення до уряду і довів британську економіку до кризової ситуації. Прем'єр Вілсон, відповідаючи на атаку Гіта й інших консервативців, заявив, що „економічні труднощі" лейбористський уряд перейняв у спадщині від уряду консервативців. Після гарячої дебати Палата Громад висловила 303 голосами проти 290 залишилось довір'я урядові Вілсона, значить, більшістю всього 13 голосів. Здобула цю перемогу Партія Праці внаслідок того, що десять лібералів стрималися від голосування.

ПІД ЧАС ПОНЕДІЛКОВОГО ЗАСІДАННЯ ГРЕЦЬКОГО ПАРЛЯМЕНТУ призначений королем Константином на місце Георгія Папандреу прем'єр Георгій Атанасіадіс-Новас звернувся до членів парляменту з вимогою висловити йому довір'я, як голові законного уряду Греції. В ході дискусії над вимогою Атанасіадіса-Новаса прийшло до авантюр у парляменті, під час яких декого з міністрів мусіли охороняти жандарми. В час, як у парляменті відбувалося засідання, на вулиці демонстрували тисячі греків, вимагаючи уступлення призначеного королем уряду і повороту Папандреу на становище прем'єра.

ВІДВІДИНИ АВЕРЕЛЛА ГАРРИМАНА, спеціяльного амбасадора президента Джонсона, в Югославії і його розмови з президентом Тітом причинилися — на думку політичних обсерваторів — до видатного відпруження у взаєминах між ЗДА і комуністичною Югославією. Не зважаючи на основні розбіжності в ставленні до таких міжнародних проблем, як в'єтнамський конфлікт. Гарриманові повелося переконати Тіта в деяких справах. Впливові Гарримана приписують також досить лагідний тон комунікату про відвідини індійського прем'єра Шастрі у Югославії.

ПРЕМ'ЄР ЯПОНСЬКОГО УРЯДУ ЕЙСАКУ САТО висловив у парляменті своє незадоволення з приводу того, що американські бомбардувальники, примушені шукати захисту від тайфуну на острові Окінава, взяли потім участь в летунському налеті на В'єтнам. Відповідаючи на атаку соціялістів з цього приводу, Сато висловив надію, що це більше не повториться.

В ІТАЛІЇ ЗААРЕШТОВАНО ДЕСЯТЬ ПРОВІДНИКІВ МІЖНАРОДНОЇ ГРУПИ ЗЛОЧИНЦІВ, що керувала діяльністю Сицилійської Мафії й американської ґанґстерської організації Коза Ностра. За цю чотирма злочинцями поліція шукає, маючи наказ прокуратури на їх арештування. Арешти відбулися в різних містах Італії, почавши від Больоньї на півночі аж до міста Тарміна в східній Сицилії. Між арештованими є 72-літній Жюзеппе Генко Руссо, що був звязковим провідником Мафії і 75-літній Франк Копполя, американський італієць, пов'язаний з діяльністю злочинницького підпілля в ЗДА. Семеро з-поміж арештованих були активні на терені ЗДА.

РАСК ПРО ВІЙНУ У В'ЄТНАМІ

Вашингтон. — Державний секретар Дін Раск на своїй пресовій конференції в понеділок, 2-го серпня, висловив твердження, що про справи війни у В'єтнамі рішає Північний В'єтнам, а не партизани у Південному В'єтнамі, і тому від поведінки і рішень північно-в'єтнамського уряду, а не партизанів залежить ця війна. Раск дав виразно до зрозуміння, що участь Америки у в'єтнамській війні подиктована не партизанами, але виразною агресією Північного В'єтнаму, який не тільки постачає цій партизанці людей і зброю, але й команду нею. Цим також подиктоване американське бомбардування стратегічних об'єктів на території Північного В'єтнаму. На запит, чи Америка не думає, що до евентуального замирення могло б причинитися припинення американських налетів і бомбардування Північного В'єтнаму, державний секретар Раск відповів, що Америка могла б таке припинення взяти під увагу, якби знала, що це причинилося б також до відповідної акції з боку Північного В'єтнаму, зокрема до відкликання північно - в'єтнамських військ з території Південного В'єтнаму та припинення постачання зброї партизанам. Раск при цьому вперше виявив, що частина північно - в'єтнамських військ стаціонує також на території Ляосу, вживаючи Ляос як базу для інфільтрації Південного В'єтнаму, але тільки в незначній мірі. Тим часом, пресові агенції повідомили з Токіо, що комуністичний уряд Північного В'єтнаму відкидає будь-яке посередництво Об'єднаних Націй для замирення у В'єтнамі, бажаючи тим самим продовжувати війну. Із самого В'єтнаму інформують, що американське і південно-в'єтнамське командування сподіваються впродовж найближчих двох тижнів великого комуністичного наступу, запланованого з думкою здобути більші перемоги ще перед висадкою у В'єтнамі додаткових 50,000 американських вояків, виселку яких вирішив президент Джонсон. Тим часом, південно-в'єтнамські і американські війська продовжують винищування партизанських скупчень в поодиноких частинах країни, зокрема в околиці Сайгону. Американські літаки дальше бомбардують комунікаційні получення та інші військові й стратегічні об'єкти в Північному В'єтнамі. В Гонолюлю на Гаваях продовжується конференція голови Об'єднаних Шефів Штабу з американськими командантами на Пацифіку і у В'єтнамі в справі відповідного використання додаткових американських військ у В'єтнамі та в справі консолідації їх командування.

ПІДПИСАННЯ ІСТОРИЧНОГО АКТУ

Президент Джансон (зліва) перегортає сторінки схваленого Конґресом ЗДА законопроєкту про медичну опіку для старших осіб, що його він підписав у Бібліотеці Трумана в Індепенденс, Мізурі, після чого цей законопроєкт став законом. Президент Джансон присвятив цей закон кол. президентові Труманові, який перший виступив ще тому двадцять років із пропозицією подібної медичної опіки для старших осіб. На фото, крім президента Джансона, ще: кол. президент Гаррі Трума (тримає в руці пера, що ними Джансон підписував закон), і за Джансоном і Труманом (стоять) пані Джансон, віце-президент Гюберт Г. Гомфрі та пані Труман.

Раск заявляє, що в своїх спогадах не виявлятиме довірочних розмов

Вашингтон. — Державний секретар Дін Раск заявив на пресовій конференції 2-го серпня, що він у своїх спогадах, коли їх напише, ніколи не виявлятиме довірочні заяви свого шефа та всіх американських товаришів праці, колеґ в уряді, а також заяви всіх закордонних урядових представників. Ця заява державного секретаря Раска була відповіддю на те, що колишній дорадник президентів Кеннеді й Джансона, Артур Шлезінґер, молодший, виявив у своїх спогадах, що Кеннеді довірочно казав Шлезінґерові, що не був вдоволений із державного секретаря Раска і після виборів в 1964 році плянував його звільнення з того становища. Раск сказав: „Коли прийде той час, що я залишу своє становище, то я ввесь свій архів передам до бібліотек Кеннеді і Джансона, нічого не візьму з собою". Він напише і спогади про ті часи, але ті його спогади будуть опубліковані аж після того, як побачать світ документи президентів, з якими він співпрацював. „Та всі мої колеґи і співробітники, казав Раск, можуть бути певні, що я не виявлю їх довірочних зі мною розмов". Така заява Раска є висловом його невдоволення із заяви Шлезінґера.

Пентаґон приспішує вишкіл військових резерв

Вашингтон. — Заступник секретаря оборони Сайрус Р. Венс виявив пляни приспішити вишкіл резерв та збільшити бойову силу деяких армійських резервових одиниць на випадок, коли „буде потрібне покликання резерв до активної служби". В рахубу входять три дивізії резерви. Треба подбати про те, щоб вони були готові до активної служби. Те саме відноситься і до шістьох самостійних бриґад та до деяких допоміжних військових одиниць. Вейнс говорив про ці справи на Палатній Підкомісії Збройних Сил.. Кожної з цих дивізій так, як це військові частини входять в рахубу. Справа в тому, що є запляноване об'єднання армійських резерв із Крайовою Ґвардією, проти чого є деякий спротив в Конґресі.

Легкоатлети ЗДА програли в двозмагу із збірною СССР в Києві

Київ. — Міжнародні легкоатлетичні змагання чоловічих та жіночих збірних ЗДА та СССР, які відбулися в столиці України, Києві, минулої суботи і неділі, 31 липня і 1-го серпня, закінчились поразкою американської збірної, при чому зокрема болючою була несподівана програна американської чоловічої дружини відношенням точок 118-112. Це вперше в семилітній історії цих спортивних змагань совєтським легкоатлетам вдалось здобути перемогу над американською чоловічою дружиною. Жіночий двозмаг, як і цього слід було сподіватись, закінчився перемогою совєтської збірної 63,5-43,5, поміж визначних осягів американських спринтерок Ідіт Меґваср, Вайомії Таюс та 15-літньої Марії Малдер.

Причин поразки чоловічої дружини слід дошукуватись, за американськими коментарями, в численних контузіях ключевих змагунів збірної ЗДА (Мілас, Коналлі, Сильвестер), приниження спортової активности та підмінами американського аматорського спорту. — Аматорський Атлетичний Союз (AAU) і Крайова Університетська Атлетична Асоціяція (NCAA). При цьому відмічується, що совєтських змагунів навряд чи можна б уважати аматорами а не професіоналами.

Змагання, які відбувалися на ґрищі Центрального Стадіону в Києві, приглядалось пересічно приблизно 90,000 глядачів. Цей сьомий з черги двозмаг поміж легкоатлетичними збірними ЗДА і СССР, серію яких започатковано в 1959 році, відбувався вперше в столиці України. Три попередні змагання на терені СССР відбувалися в Москві. В Америці інші двозмагання були, по черзі, Філядельфія (1960), Пальо Альто (1962) і Лос Анжелес (1964). Слід відмітити, що це вперше совєтські власті дозволили на живе телевізійне передавання з СССР до ЗДА. В Америці мільйони глядачів слідкували за змаганнями в телевізійній сітці ЕйБіСі (Америкен Бродкестинґ Корпорейшен), яка передавала їх через „Раннього Птаха" в передполудневих годинах в суботу і неділю. Звітуючи про перебіг змагань, коментатор ЕйБіСі Беррі Мекей і Роберт Флеммінґ, відмічували празильно, що Київ це столиця України, підкреслюючи, що це одно з найгарніших міст Центрально-Східної Европи, „багато гарніше за Москву", як сказав п. Мекей. Хоча ця і інші американські телевізійні сітки та пресові агенції, звітуючи про змагання, допускалися основно-го перекручення фактів, називаючи поголовно змагунів і змагунок збірної СССР „російськими" без огляду на їхню національну приналежність, то все ж таки слід відмітити, що коментатори ЕйБіСі не називали Києва „російським містом", а Україну „Росією", як це подавалося в рекламах тої ж ЕйБіСі, повідомляючи про живе передавання змагань з Києва.

На увагу заслуговує факт, що до правильного ідентифікування сіткою ЕйБіСі в днях двозмагу причинилися сотки телефонічних та письмових протестів українців Ню Йорку, Ньюарку та околиці на адресу центрального бюра цього телевізійного підприємства.

Союзівка гоститиме футболістів УСК-у чемпіонів ЗДА 1965 року

В неділю, 15-го серпня, на запрошення Екзекутиви УНСоюзу гоститиме Союзівка футболістів Українського Спортового Союзу з Ню Йорку, дружину яка здобула чемпіонат і Чашу ЗДА на 1965 рік. Змагуни цієї дружини першунів країни та їх керівники і члени Управи УСК-у будуть гостями Союзівки.

В тому ж дні літнього сезону сподіване велике число гостей, в тому теж багато молоді, яка матиме нагоду зустрінути змагунів переможної дружини УСКлюбу. Відзначатиме Союзівка великі успіх спортовців Клюбу, який належить до союзової громади, бо Український Спортовий Клюб в Ню Йорку має свій окремий відділ УНСоюзу. Тому УНСоюз та всі його члени тим більше радіють чемпіонатом ЗДА, що його здобули футболісти УСК-у і цим вже четвертий раз вписали ім'я „Юкрейніенс" на Чашу ЗДА. Три попередні чемпіонати здобув „Тризуб" з Філядельфії і тоді також футболісти „Тризуба" були почесними гостями Союзівки.

Ще перед початком нового футбольного сезону заходить можливість поїздки дружини УСК-у на змагання до Греції. Перед кількома днями репрезентант декількох дружин з Греції звернувся до Футбольного Союзу ЗДА з проханням зарекомендувати їм найкращу дружину країни, яка могла б розіграти декілька змагань в Греції. Футбольний Союз ЗДА поручив дружину УСКлюбу і тепер вже грецький представник веде безпосередні переговори в цій справі з Управою УСК-у.

УКРАЇНЦІ У ВІЛЬНІМ СВІТІ

ПРОФ. В. ТИМОШЕНКО ВАЖКО ХВОРИЙ

Сан Франсиско. — Із кіл, близьких до проф. Володимира Тимошенка, повідомляють, що він важко хворий й що немає надії на його одужання. Народжений 1885 року, він сьогодні має вже 80 років. Кол. професор Українського Вільного Університету і Української Господарської Академії в Подєбрадах, проф. В. Тимошенко переїхав в 1920 році до ЗДА на працю в Корнельському університеті і згодом в 1928 році став професором Мишиґенського університету. Своїми працями про совєтське сільське господарство й економіку здобув собі визнання в американській і світовій науці. За адміністрації Рузевелта працював у сільсько-господарському департаменті ЗДА і в 1946-47 був дорадником Армії ЗДА і Державного Департаменту в справах господарської відбудови Німеччини.

ВИСЛІД КОНКУРСУ СОЮЗУ УКРАЇНОК КАНАДИ

Торонто. — У висліді конкурсу на найкращу українську новелю, що його рішення проголошено на недавньому з'їзді Союзу Українок Канади в Гамілтоні, першу нагороду (100 дол.) признано п. Ів. Воднаруковій; другу нагороду (50 дол.) — п. В. Ніньовській з Едмонтону й третю нагороду ($50) — п-ї С. Пауш теж з Едмонтону.

ПРОФ. В. РЕВУЦЬКИЙ ПИШЕ ІСТОРІЮ УКРАЇНСЬКОГО ТЕАТРУ

Едмонтон, Канада. — Як повідомляє тижневик „Українські Вісті" з 22 липня ц. р., відомий український театрознавець проф. Валеріян Ревуцький з Ванкуверу працює вже від довшого часу над історією українського театру і сподівається вже найближчим часом її закінчити. Одержавши грошову допомогу від університету Британської Колюмбії, український дослідник приїхав до Едмонтону, де в університетській бібліотеці він уже знайшов деякі потрібні матеріяли. Проф. Ревуцький плянує теж побувати у Вінніпегу. Історія українського професійного театру вийде англійською мовою на яких 400 сторінок.

В. Ревуцький, братанич композитора Лева Ревуцького, є професором української, російської і білоруської літератури в університеті Британської Колюмбії.

Д-Р ЙОСИФ СЛОҐАН ВТРАТИТЬ СВОЮ ВИБОРЧУ ОКРУГУ

Вінніпеґ. — Пропозиції федеральної редестрибуційної комісії відносно нового розподілу виборчих округ підуть у майбутньому на обговорення в парляменті та евентуальне затвердження й стануть узаконенням. Тепер кожна провінція вже одержала ці пропоновані пляни редистрибуції виборчих округ, а на підставі цих пропозицій у Манітобі округа Спрінґфілд буде виеліміннована та включена до інших виборчих округ. Депутат українського походження та відомий консервативний діяч д-р Йосип Слоґан втратить свою виборчу округу. На підставі нового поділу Манітоба одержить лише 13 місць в Палаті Громад, а дотепер вона мала 14.

ВІСІМДЕСЯТИРІЧЧЯ ПРОФ. Ю. БУЦМАНЮКА

Едмонтон. — Дня 3 липня ц. р. сповнилося 80 років з дня народження видатного українського маляра і громадянина проф. Юліяна Буцманюка. Щоб гідно відзначити цю річницю, на нараді представників різних організацій міста Едмонтону створено окремий комітет для вшанування ювілята, головою якого став інж. Юрій Чорнодоля, референтом преси — Юрій Гаморак, а секретарем — Остап Татчин. З уваги на закінчину пору урочистий бенкет у честь проф. Ю. Буцманюка відбудеться 5 вересня 1965 р. в залі Українського Народного Дому.

НА НАШІЙ, НЕ СВОЇЙ ЗЕМЛІ

(Що пишуть комуністичні газети в Україні)

ОНОРЕ ДЕ БАЛЬЗАК У ВЕРХІВНІ

На околиці села Верхівня, Ружинського району на Житомирщині, серед розкішного парку височить двоповерховий будинок — колишній палац Ганської. В цьому палаці в 1847-1850 роках жив і працював великий французький письменник Оноре де Бальзак. Тут він написав ряд всесвітньовідомих творів, що увійшли в „Людську комедію", зокрема п'єсу „Мачуха".

Тепер у будинку — сільськогосподарський технікум. Але є в ньому кімната, яку відвідують екскурсанти. Старовинним круглим столиком, свічником, годинником, картинами, що зберігаються тут, користувався колись Бальзак. В кількох шафах — твори Вольтера, Дідро, Шекспіра. Кожній з цих книжок щонайменше 150-200 років, на берегах вони мають помітки, зроблені рукою письменника. („Культура і Життя" 4 липня).

З ДАЛЕКОЇ КУБИ

Кареспондент „Радянської України" (часопис з 3 липня) повідомляє з Дніпропетровського: „Механізатор радгоспу „Зоря", Дніпропетровського району, Станіслав Костиря повернувся з далекої Куби. Разом з групою радянських юнаків він допомагав кубинським друзям механізувати збирання цукрової тростини".

ЗЕРНО НОВОГО ВРОЖАЮ

„Радянська Україна" у рубриці „Фронт жнив" пише з 3 липня: „Колгоспи і радгоспи Криму закінчують косовицю озимого ячменю... Пішло зерно нового врожаю. Господарства Бахчисарайського, Нижньогірського, Джанкойського, Красногвардійського та інших районів почали продавати хліб державі".

ЗУСТРІЛИСЯ З „ДОБРИМИ ЗНАЙОМИМИ"

„2-го липня кияни зустрілися з своїми добрими знайомими — театром ім. Московської ради. В приміщенні Київського театру опери та балету московські артисти показали виставу — інсценізацію роману Д. Павлової „Совєсть" („Радянська Україна" з 3 липня).

КЛОПІТ З КОПИЛЛЯМ

Нову метричну нумерацію взуття запроваджують в Совєтському Союзі. За новим стандартом передбачається випуск взуття 69 розмірів. Інтервал між суміжними нумерами не перевищуватиме п'яти міліметрів. Це дасть можливість майже 80 відсоткам населення купувати черевики за величиною стопи.

„Повне впровадження нового стандарту, — інформує ТАСС у „Радянській Україні" у 4 липня, — зв'язано з оновленням копилового господарства, вимагатиме значного часу".

СВОБОДА SVOBODA
Український щоденник UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by Ukrainian National Association, Inc., 81-83 Grand St., Jersey City, N.J. 07303
Subscription Rates: One year $12.00; six months $6.25; three months $3.25. Jersey City & Foreign Rates: One year $14.00; six months $7.50; three months $4.00. For UNA members monthly 65c.
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.
Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY, N.J. 07303

Давно потрібний закон

Минулої п'ятниці, 30-го липня, коли президент Джансон підписав схвалений Конгресом законопроєкт про медичну опіку для старших віком осіб у рямках соціяльного забезпечення, Америка дістала закон, який вже давно був потрібний. На іншому місці в цьому числі подано точніші інформації про цей закон з великою і, можна б сказати, драматичною історією, як це виходить уже з факту, що його переведення в Конгресі тривало понад десять років і мало багато ентузіястичних прихильників і менше, але завзятих, противників, головно між медичними колами. Схвалений і підписаний цей закон ще далеко не розв'язує всієї проблеми медично-шпитальної опіки в модерному суспільстві. Він же відноситься тільки до осіб, що досягнули 65 років життя і більше, але він є добрим і великим початком, що раніше чи пізніше буде поширений, бо з його схваленням, крім практичної вартости, перемогла й концепція зорганізованої опіки й дбання про те, що найважливіше — людське здоров'я.

Схвалений і підписаний новий закон та його постанови не обмежуються тільки медичною опікою над старшими віком громадянами, але включають нові добродійства й для всіх громадян, зокрема для вдів і сиріт. Цей бо закон передбачає загальне збільшення на сім відсотків усіх запомог, що їх передбачала система Соціяльного Забезпечення, включно із загальними місячних запомог для вдів і сиріт, для непрацездатних робітників і їхніх родин. Закон також продовжує виплату запомоги для дитини чи дітей померлого робітника із дотеперішніх 18 до 22-го року життя, якщо ця дитина є студентом університету чи ремісничої школи. Нарешті, закон дозволяє вдовам на вибір дещо зменшеної допомоги вже в їх 60-му році життя, замість очікувати до 62-го року життя, щоб могти дістати повну запомогу.

Для практичної ілюстрації можна навести приклад: робітник — батько родини має 30 років, його жінка — 28 і четверо дітей — 8, 6, 4 і 2 роки. Якби цей робітник помер у січні наступного року, то його жінка і діти — якщо всі студіюватимуть в університеті — можуть дістати із Соціяльного Забезпечення запомоги на загальну суму $82,126.00, замість дотеперішніх $65,693.00, отже на понад 19 з половиною тисяч долярів більше.

Не диво, що схвалення і підписання нового закону зустріло ентузіястичну апробату загалу громадянства.

При цьому виникає важлива справа для нашого громадянства. Новий закон про Соціяльне Забезпечення, включно із постановами про медичну опіку для старших віком громадян, є справжнім добродійством для тих, до кого він відноситься. Але щоб могти з нього користати, треба його знати. Між нашими людьми є багато осіб, які впродовж свого життя і праці „подарували" багато з того, що їм законно належалося із Соціяльного Забезпечення, бо не знали, що саме їм належиться. Тому порадні своєї служби Український Народний Союз і „Свобода", у тісній співпраці із своїм зв'язковим з Соціяльного Забезпечення, подбають довести до загального відома своїх членів і читачів усі нові постанови та можливості нового закону. Тим часом порада: коли будь-хто з громадян має які сумніви чи потребує інформацій про свій стан в Соціяльному Забезпеченні, він повинен зголоситися до найближчого в його районі бюра Служби Соціяльного Забезпечення, де ці інформації дістане. Службовці Соціяльного Забезпечення мають за обов'язок пильнувати, щоб кожний громадянин, охоплений цим забезпеченням, з нього якнайповніше скористав.

Один з тисячів

Олексія Соляника, капітана совєтської китоловної фльотилії „Слава" і згодом китоловного корабля „Советская Украина", цілими десятиріччями славлено на сторінках совєтських газет, як легендарного героя, що його подвиги запалюють, мовляв, молодь на повну посвяту і самопожертву „службу соціялістичній батьківщині". За свої „заслуги" Соляник був нагороджений орденом Леніна і в 1950 році йому надано звання „героя соціялістичної праці". Портрети Соляника, його біографії оздоблювали сторінки шкільних підручників, дитячих та юнацьких журналів. Школярам наказувано на всі лади прославляти цю зразкову „совєтську людину".

„Десятки тисяч людей залюднили густим натовпом одеську пристань, вишикувалися вздовж одеських бульварів, — писала в травні 1960 року московська „Правда" з приводу прибуття до цього порту корабля „Советская Украина", що ним командував „герой" Олексій Соляник. — Тисячами летіли в повітря червоні квітки, чужоземні й совєтські кораблі вітали потрійними гудками прибулого до порту капітана".

Про дійсний характер Олексія Соляника, про його „совєтську натуру" дізналися читачі совєтських газет щойно в липні 1965 року з обережно зредагованих і сформульованих ревеляцій газети „Комсомольская Правда". Виявилося, що „герой соціялістичної праці", божище комсомольської молоді — жорстокий і брутальний тиран, спричинник смерти й каліцтва багатьох моряків, людина, яка здеправувала сотки своїх підлеглих, вбиваючи в них віру в справедливість, честь і гідність. Вкритий славою героя, Соляник довгими роками зумів вдержувати навколо себе німб недосяжности, величі і незайманости. Брутальний і зухвалий арогант, він затискав кожне слово спротиву чи критики, використовуючи при цьому своє становище і славу. Підлеглих йому моряків він тримав на кораблях у неможливих санітарних умовах, просто, як худобу, в задусі, без відповідного харчу й води. Під його командуванням люди ставали каліками, кінчали смертю із виснаження. В той же час на прославленому у всій совєтській і чужоземній пресі кораблі „Советская Украина" він спорудив люксусовий плавальний басейн для своєї дружини, „зайняв" на кораблі в ранзі офіцера й оплачуваної високою платнею, а син його й невістка жили в розкішно влаштованих каютах. Свій дім в Одесі виповнив він дорогими речами, вибагливими меблями й килимами.

У ревеляціях „Комсомольскої Правди" немає ніякої згадки про те, щоб цього брутального тирана, типового совєтського держиморду якось покарано, злеградовано чи відставлено. Це й не диво. Таких, як Соляник, жорстоких бюрократів і тиранів в Совєтському Союзі тисячі. Безоглядно знущаючись з підлеглих їм людей, заганяючи їх до смерти виснажливою роботою й умовами праці, вони наживаються без обмежень, живуть в розкошах і в славі. Така суть совєтської тиранії.

ЗАКОН ПРО МЕДИЧНУ ОПІКУ

Президент Джансон 30-го липня підписав закон про медичну опіку. При цьому урочистому акті присутній був колишній президент, 81-річний Гаррі С. Труман, який 20 років тому вніс був законопроєкт про шпитальну опіку над старшими особами в рамках соціяльного забезпечення, але Конгрес в 1945 році відкинув той проєкт.

Президент Джансон хвалив Трумана за його піонерську програму в ділянці соціяльного забезпечення і дякував усім тим двом стам особам, які прибули до Інденпенденс в Мізурі, щоб бути свідками акту підписання нового закону.

Президент Джансон сказав: „Відтепер не будемо відмовляти старшим американцям права користати з чудес модерної медицини. Вже не будуть недуги пожирати всі ощадності, що їх старші особи дбайливо відкладали ціле життя, щоб могти гідно жити на старості літ".

Згідно з новим законом особи у віці 65-ох років і більше матимуть право на лікування коштом Соціяльного Забезпечення в шпиталях, на опіку медичних сестер вдома та на інші медичні заходи, передбачені в основній частині цього закону.

В додатковій частині закону говориться про те, що кожний громадянин у віці понад 65 років, який належить до системи Соціяльного Забезпечення, може за добровільною доплатою по $3.00 місячно користати з опіки лікарів. За кожну особу, зголошену до цього додаткового пляну, держава скарбниця доплачуватиме по $3.00 місячно.

Новий закон впроваджує ще й третю зміну в системі соціяльного забезпечення: старечі та всі інші пенсії цієї системи збільшено на 7 відсотків. Отже, мінімальну пенсію, що досі становила $40.00, підвищено до $44.00. Найбільша пенсія становила дотепер $127, а після прийняття закону виноситиме $135.90. Найвища пенсія на родину досі дорівнювала $254.00, а тепер її збільшено до $309.20.

Збільшення старечих платень та допомоги для дітей зобов'язує вже від 1-го січня 1965 року, і різницю між дотеперішніми пенсіями та збільшеною допомогою разом із чеком за серпень пенсіонери дістануть до 3-го вересня.

Для фінансування зреформованої системи соціяльного забезпечення закон збільшує вплати до цієї системи, починаючи з 1-им січня 1966 року, але користати з медичної та лікарської опіки згідно з цим законом можна буде лише від 1-го липня 1966 року. Тому урядовці Соціяльного Забезпечення рекомендують усім своїм членам належати до приватних забезпечевих агенцій (Blue Cross & Blue Shield) аж до червня 1966-го року, бо інакше, у випадку недуги, вони можуть опинитися в скрутному становищі.

Вплати до системи соціяльного забезпечення будуть збільшені, починаючи від 1-го січня 1966 року, таким способом:

Тепер до цієї системи платять і працедавець і затрудений по 3.625 відсотка від заробленої суми до $4,800.00 річно, а самозатруднений — по $5.4 відсотка від тієї ж суми прибутків. Починаючи від січня 1966 р., податок до Соціяльного забезпечення треба буде вплачувати від заробленої річної суми до $6,600.00.

В 1966-му році ставка до Соціяльного Забезпечення виноситиме 4.2 відсотка, в 1967-1968 роках — 4.4 відсотка, в 1969-1972 роках — 4.9 відсотка, і так дійде в 1987 і наступних роках до 5.65 відсотка.

Самозатруднені особи платять в 1965 році 5.4 відсотка, а в наступному році платитимуть 6.15 відсотка; в 1987 році їх ставка становитиме 7.8 відсотка.

Віце-президент Американського Лікарського Товариства д-р Ф. Блезінгейм заявив, що лікарі через свою організацію поборювали законопроєкт про медичну опіку, але тепер, коли цей законопроєкт став законом, кожний лікар може заняти супроти нього своє власне становище. Лікарський кодекс чести дозволяє кожному лікареві відмовитися лікувати пацієнта, коли він уважає, що його поміч не буде ефективною. Таким членом АЛТ залишає своїм членам волю індивідуально ставитися до нового закону.

Але є й такі групи лікарів, які з ентузіязмом прийняли новий закон. Нюйоркська Медична Академія, яка об'єднує 2,000 лікарів, назвала нову медичну програму „найважливішою частиною соціяльного законодавства в цій країні".

Л. Г.

УКРАЇНІ

Я — твій зорінь,
ти — моя зорінь.
Ти — мій корінь,
я — зелена гінь,
разом нам стоять
супроти бурі . .
Я — струна в твоїй
живій бандурі.

Добре це відчуть
мені — людині —
у своїй країні
і годині.
Джерело ти,
я ж — твоя жага,
Україно, ладо,
ласко дорога.

Це в Путивлі ти
загзичила за мною,
так, за мною! —
Ярославно ти моя . .
Через вісім сотень
літ з тобою,
повернувшись,
знов стрічаюсь я.

Очі — ти, а я твій
чистий промінь,
Квітка ти, а я —
твоя бджола,
я краплина
У твоїм Дніпрові,
жилка тепла
край твого чола . .

У своїй країні
і годині
добре це відчуть
мені — людині.
Я — твій дух,
а ти — моя снага,
Україно, доле дорога.

Волод. КОЛОМІЄЦЬ

Київ, 1965

ДО ІСТОРІЇ УКРАЇНСЬКОГО ВІЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ

Проф. д-р Н. Полонська-Василенко

II

У складі професорської колегії, крім професорів, що приїхали з Праги, було чимало нових з Наддніпрянської України, з Галичини, Буковини. Цей великий склад професури відповідав числу студентів: у 1947-48 акад. році на двох факультетах було 573 студенти (цифри взято зі статті ректора УВУ проф. І. Мірчука в „Науковому Збірнику" УВУ ч. V). Крім постійних студентів, лекції відвідували сторонні слухачі, серед яких були навіть відомі вчені, професори німецького університету. УВУ підготовляв нові кадри учених, керуючи підготовкою дисертацій на ступені магістрів та докторів: за цей же 1947-48 академічний рік 18 молодих учених одержали ступені докторів.

Науковою працею УВУ керували — ректор та два декани. Виконавчим органом був Сенат. Період з 1945 до 1961 року тісно зв'язаний з діяльністю проф. д-ра І. Мірчука, який ввесь час стояв на чолі УВУ як ректор або проректор його. Крім І. Мірчука ректорами були: В. Щербаківський, Ю. Панейко та М. Васильїв. Після 1961 року — упокоєння І. Мірчука — на пості ректора змінялися професори: Ю. Панейко, О. Кульчицький та В. Орелецький. Року 1965 обрано проф. Ю. Бойка.

Матеріяльні справи УВУ передано колегії Кураторії; куратором був архиєпископ І. Бучко; заступниками його в Німеччині — О. Моргун, а після нього — Ю. Павликовський.

Величезне значення мало визнання УВУ баварським міністерством освіти, визнання академічних ступенів УВУ та дипломів і промоцій. Це піднесло значення УВУ так високо, що з клопотаннями про надання академічних ступенів стали звертатися до нього не тільки колишні слухачі, а й особи, які мали закінчені студії в інших університетах Европи та Америки. Це право створило для УВУ становище наукового осередку української еміграції цілого світу.

УВУ поновив й видавничу діяльність: надруковано „Ювілейний Збірник" ч. V р. 1948, присвячений 25-літтю УВУ, та багато скриптів — переважно циклостилевих курсів лекцій.

У дальшій своїй діяльності УВУ зустрів поважні перешкоди. Головною з них була інтенсивна еміграція за океан професорів та студентів в 1949-1950-их роках, внаслідок чого авдиторії спорожніли, хоч у менших розмірах навчання йшло ще до 1956 року. Другою перешкодою була фінансова — „веруиг - реформа".

Довелося УВУ перебудувати працю. Головною його метою стала підготова молодих кадрів для захисту магістерських та докторських дисертацій. Число охочих одержати наукові ступені було дуже значне; з-поміж кандидатів переважали особи, які закінчили УВУ, але були й сторонні особи, які закінчили інші високі школи і часто вже мали наукове ім'я. Серед них можна назвати о. О. Купринця, І. Нагаєвського. УВУ роздав за цей період декілька почесних докторських дипломів особам, які відзначились на науковому або громадському полі.

Втративши слухачів, УВУ все ж таки твердо стояв, як осередок науки на еміграції і робив велику й корисну працю, допомагаючи молодим ученим — діставши наукові ступені — іти далі науковим шляхом в чужих або власних українських установах. Свідченням того, як високо стояв престиж УВУ в цілому світі, є число магістрантів та докторантів з Канади і ЗДА.

Другим завданням, яке ставив собі УВУ, було розгорнути в максимальному розмірі видавничу діяльність. У першу чергу знову намічено видавання підручників, бо УВУ не вважав вимушену перерву в лекційному навчанні за постійну. Надруковано понад 50 видань. Крім „Наукового Збірника", почали друкувати регулярно „Наукові Записки" (вийшло 7 томів), окремі наукові монографії; видано книжку, присвячену папі Пієві XII, III видання „Історії України" проф. Б. Крупницького в німецькій мові та інші.

Здавалося, УВУ знайшов вихід із скрутного становища. Час вимушеної перерви в авдиторному навчанні не був марним. За цей час УВУ підготовив кілька десятків магістрів та докторів — ту зміну на науковому полі, яка повинна перейняти у нас, старих професорів, наші завдання — розвивати далі вільну науку.

Але ще одну перешкоду зустрів УВУ на своєму шляху: брак фінансових засобів.

З 1945 року матеріяльні фонди УВУ складалися з різних джерел — допомоги від різних німецьких установ: баварських та загально - республіканських; УВУ мав безплатне приміщення, спочатку в школі на Версайлерштрассе, а з 1961 року на Кювісштрассе. Другим значним джерелом була Апостольська Візитатура: від неї УВУ діставав річно 8-10 тис. марок. В роках авдиторного навчання УВУ одержував досить значні суми від студентства. До загальної еміграції постійна допомога напливала також від українських установ: ЦПУЕН, тодівших кооператив, ЗУАДК. У зв'язку з дальшою еміграцією професури та молоді за океан велике значення здобули субсидії Українського Товариства Сприяння УВУ, яке зорганізувалося в ЗДА. Усі ці кошти, хоч не мали регулярного характеру, давали УВУ можливість покривати біжучі потреби: скромний гонорар професорам, оплату адміністрації, витрати на видавництво.

У 1962 році німецьке Товариство сприяння — Arbeits- und Foerderungsgemeinschaft der Ukrainischen Wissenschaften — взялося допомагати УВУ, Українському Технічно - Господарському Інститутові та Науковому Товариству ім. Шевченка. УВУ дістав гарне помешкання на Ляпляєштрассе 24, з опаленням, освітленням і матеріяльну субсидію. Усе це було б дуже добре, але за ці роки зменшилися інші джерела, якими жив УВУ, а з інших джерел вплив й зовсім припинилися. Припинила свою діяльність Кураторія. Таким чином, у 1964-1965 рр. довелося гостро обмежити видавничу діяльність.

Скрутний матеріяльний стан викликав різні проєкти реформ УВУ. Не дискутуючи таких проєктів, як припинення „допомоги" професорам в розмірі 50 марок місячно або припинення підтримки трьом вдовам професорів — разом 130 марок місячно, зупинимось на проєкті перетворити УВУ на науково - дослідчий інститут. На нашу думку, проєкт цей, не зважаючи на його спокусливість, не можна вважати за раціональний, бо тоді УВУ, який проіснував 44 роки і має величезні заслуги перед українською громадою не тільки на еміграції, але й в краю, втратить свій індивідуальний характер і зрівняється з установами аналогічного характеру, що скорше чи пізніше приведе до об'єднання його з цими установами: мати два або більше аналогічних закладів з однаковою метою — надмірна розкіш для української еміграції. Треба також мати на увазі специяльний характер видавничої діяльности УВУ. Її не завжди можна вважати за „науково - дослідчу" працю. Вона мала завданням виконувати специфічні потреби навчання в університеті: підготовляти та видавати університетські підручники, літературу, потрібну для студентів.

Останнім часом група професорів УВУ, на чолі з ректором Ю. Бойком, прийшла до думки, що треба поновити авдиторне навчання УВУ, не відмовлюючись, звичайно, від видавничої діяльности.

Головною причиною припинення авдиторного навчання в 1956 році був брак молоді, яка емігрувала за океан. За роки 1956-1965 виросло нове покоління — молодь, яка закінчила середні школи і здебільшого студіює в німецьких університетах, але не може поповнити свою освіту українознавчими дисциплінами. Ці знання — українознавства в широкому розумінні цього слова — повинен дати їй Український Вільний Університет. Звичайно, в цій статті годі намічати плян навчання і дисциплін, що їх передбачається включити в той плян УВУ: всі ці питання будуть конкретизовані пізніше, коли стане більш реальним здійснення цього проєкту. У всякому разі в плян авдиторного навчання повинні ввійти — історія України в широкому розумінні цього слова, історія літератури, філософія України, археологія та етнографія України, її географія та економіка, право, історія Церкви обох віровизнань, соціологія. Усі ці дисципліни повинні дати розуміння історії, культури України в тісному зв'язку з історією та культурою Східної Европи.

Але, плянуючи організацію авдиторного навчання, провід УВУ не обмежувався розрахунком на нове покоління молоді. Він припускав, що, як завжди бувало в УВУ, серед цієї молоді можуть бути особи й старшого віку, яким тяжке життя перешкодило своєчасно пройти університетський курс; можуть бути й з числення магістрантів та докторантів, яким курси УВУ значно полегшать працю.

Ця цея — повернути УВУ властивий йому характер, поновити авдиторне навчання, зустріла прихильне ставлення збоку німецьких керівних діячів, але для успіху справи треба мати насамперед моральну та матеріяльну підтримку української громади в Европі та за океаном.

(Кінець)

ГОЛОС ЧИТАЧА

ПОТРЕБА КОЛЬОРОВОГО ФОТОАЛЬБОМУ

Праця Комітету Пам'ятника Шевченкові не буде ще повністю завершена, якщо Комітет не видасть гарного кольорового фотоальбому, який би широко освітлював величаву подію — відкриття пам'ятника.

Такий фотоальбом конечно потрібний, щоб не тільки спопуляризувати урочистість відкриття пам'ятника Шевченкові, але й заохотити чужинців до поетових творів і України взагалі.

Гадаю, що найбільш практичним був би альбом із кольорових світлин у вигляді сувенірної книги, подібної до тих, що їх видають кожний стейт і кожне місто Америки.

Можна зробити кілька добрих світлин із пам'ятника і вибрати найбільш відповідні моменти із кінофільмів, що є в посіданні Комітету. Оскільки ж не всі варті уваги деталі урочистості зафіксовано в кінофільмах, треба буде звернутися з закликом до фотографів-аматорів, щоб прислали свої найкращі світлини.

Очевидно, для вибору найкращих і найбільш відповідних світлин треба буде створити фахову комісію.

Альбом треба видати на найліпшому папері і до кожної світлини дати коротке пояснення двома чи трьома мовами (українською насамперед) із призвищем фотографа. На початку ж альбому дати невеличку інтродукцію. Оце й усе.

Це видання можна буде посилати як сувенір в усі країни світу.

Ф. Федоренко.

Дітройт

ПОСІП СІРИЙ
ЧАРІВНИЦЯ
НОВЕЛЯ

(3)

Тепер мала вона двох прихильників: пана і його малого сина, Василька.

Колись, як були у панів гості, попросили малого, тоді вже п'ятилітнього, Василька щось продекламувати. Настя шепнула йому: „Заповіт", і Василько, поважно виступивши наперед, під звуки батькової бандури проказав:

Як умру, то поховайте
Мене на могилі,
Серед степу широкого,
На Вкраїні милій . . .

Поховайте та вставайте,
Кайдани порвіте,
І вражою, злою кров'ю
Волю окропіте . . .

Пані, червона від обурення, зірвалася з фотелю: „Геть з ним, забрати його! Геть з твою нянькою!"

Настя, вхопивши малого, чимдужче вибігла з сальону.

Всі із здивованням поглядали то на малого декляматора, то на батька.

Настя, радіючи, що малий Василько так гарно пописався, посміхнулась до нього, і хлопчик, осмілений успіхом, випалив, пропустивши кілька рядків:

— Невже ви думаєте ціле життя держати вашого сина в мужицтві? — з'їдливо вставила котрась з гостей.

— Я навмисне вчу його по-українському, — рішучо заявив господар, — бо російська мова в порівнянні з українською гостріша й твердіша, а десь за пару років почну вчити й по-російському.

— Алеж тоді в нього на все життя залишиться малоросійський акцент, — зазначив той самий гість.

Розпочались гарячі дебати: дехто став по стороні батька, дехто по стороні матері. Аж хтось висловив припущення, що всьому винною є ніхто інший, як нянька, яка, мабуть, є під впливом якихсь революційних сил.

Доля Насті була вирішена, і вона мусіла покинути службу в панів.

Пан, хоч-не-хоч, погодився з цим фактом, але все ж рішив забезпечити Насті майбутнє та підшукав їй жениха, щопрада, старшого від неї на яких двадцять років. Це був удівець — мельник, сусід, який ще не розплатився з паном за набутий у нього ґрунт.

Гірко плакала Настя, нарікаючи на свою долю, але нічого не могла вдіяти і мусіла вийти заміж за старого, не любого.

Як шлюбний подарунок Насті, пан перекреслив решту боргів мельникові.

Мельник був цілком задоволений: став правним власником млина, а в додатку дістав дарову працівницю. Молода жінка мало що його цікавила, він більше любив пересиджувати в сільській корчмі, як „маніжитися з жінкою".

Гірке життя почалося у Насті. Завзятників було обмаль, і млин не давав майже ніякого прибутку, тим більше, що поблизу збудовано великий двірський млин. Тому то мельник, щоб якось прожити, займався ще й ґродництвом.

По якомусь часі у Насті народилась донечка. Мельник цим не дуже втішився, зате Настя була щаслива і всю себе присвятила вихованню дочки, яку назвала Світлана, бо вона внесла, як говорила Настя, „світло в моє життя".

Біля старого млина було багато роботи, а в першу чергу треба було впорядкувати жорна, тобто „мельничі камінь". Одного дня мельник підтяг їх на ланцюгах горішнє жорно та й почав „кувати", але ланцюг на якому воно висіло, розірвався, і важкий камінь усією своєю вагою пригнітив мельника на смерть.

Настя залишилась сама з малою дитиною.

Щоб урухомити млин, треба було найняти мельника, але це не оплатилося б, бо до млина рідко хто навідувався. Отож млин залишився без господаря. Настя зайнялася шиттям та городництвом, а в міжчасі лікувала людей зіллям, чого навчилась від старої економки, ще в панів.

Коли Світлана підросла, мати почала вчити її читати та писати, а пізніше віддала до школи, в сусідньому селі. До школи було далеченько, і в непогоду або зимою, коли лежали глибокі сніги, дівчинка мусіла сидіти вдома.

Тяжко жилося молодій вдові, але до мастку за поміччю ніколи вона не зверталася, та й в мастку не цікавились Настиною долею.

Малу Світлану, яку мати називала Ланою, діти в школі зачіпали, називали відьомським виродком, і нераз верталась вона додому заплакана, а то й побита. Нарешті прийшлось їй попрощатися з школою.

Лана була здібна дівчина, і все, що знала мати, швидко від неї переймала. Часом вдавалося випозичити в кооперативі якунебудь книжку, і тоді мати з донькою насолоджувалися читанням.

Через кооперативу Настя набула собі човна і стала ловити в озері рибу і продавати жидам; особливо перед „шабесом" цей товар був дуже дорогий.

Часом мати з донькою ходили до сільської церкви, але парафіяни неприхильно оглядали їх з усіх боків, дивуючись, як то відьма, що знається з чортами, осмілюється ходити до Божого храму.

(Далі буде)

— Так, це дійсно не добре, — сказав один з гостей, — ваш син уже великий хлопчик і не говорить по-російському . . .

— От до чого допровадюють твої хахлацькі няньки! — як розлючена тигриця накинулась пані на зніяковілого чоловіка. — Васелько не знає ні одного російського слова! — Який скандал! Подумайте лише: син інтелігентних батьків не знає російської мови.

ПРОТОКОЛ

нарад Головного Екзекутивного Комітету Українського Народного Союзу, які відбулися в головній канцелярії УНСоюзу в Джерзі Сіті в дні 29-го червня 1965-го року.

В нарадах взяли участь: гол. предсідник Й. Лисогір, заступники гол. предсідника інж. Ст. Куропась і пані А. Герман, гол. касир Р. Слободян і гол. секретар Я. Падох та гол. ред. А. Драган.

Наради розпочалися о год. 10.15 ранку й тривали до год. 4.15 веч. з перервою на обід. Нарадами проводив гол. предсідник Й. Лисогір, протоколував гол. секр. Я. Падох.

I. ЗАГАЛЬНИЙ ОГЛЯД ПРАЦІ

Головний предсідник Йосип Лисогір подав загальний огляд стану УНСоюзу, а зокрема докладно обговорив раніше заплановані та апробовані Головним Урядом поліпшення у забезпеченевій праці, які повинні мати велике значення для УНСоюзу та українського громадянства, для якого він трудиться. З найважливіших вдосконалень він назвав надрукування нової книжки з таблицями нових вкладок, встановлених за засадами, апробованими стейтовими комішенерами забезпечення, спертими на новій статистиці довговічности людського життя (CSO 1958) та введення в життя з 1-им липня ц. р. нової 5 і 10-річної термінової грамоти, яка дозволяє за незвичайно низьку вкладку здобути високе забезпечення, тому то і найнижча сума цього роду забезпечення виносить $5.000.00. З 1-им липня також змінюється зовнішній вид, й подекуди зміст, грамот, які видає УНСоюз, на більш зрозумілий навіть для осіб, які не добре познайомлені із життєвим забезпеченням та його термінологією. У зв'язку з цими та іншими змінами вийшло нове видання англомовних „Фактів про УНСоюз", а українське видання є в підготові. Відносно нової книжки вкладок гол. предсідник підмітив, що її вже розсилається секретарям Відділів згідом буде вислана також предсідникам і касирам активніших відділів, які собі цього бажають. У дальшому він підмітив поміж введеними в життя поліпшеннями підвищення максимальної суми забезпечення для осіб від 61 до 65 року життя до суми $3,000.00, продовження подвійного забезпечення в клясі ДП до 65 року життя, що значить, що особи забезпечені її юграмотою, будуть забезпечені в подвійній висоті не як досі до 60, але до 65 року свого життя. Також обмежено вимоги лікарських оглядин кандидатів на членів УНСоюзу, або членів, які бажають підвищення суми забезпечення. Від 1 липня ц. р. особи до 40 року життя не мусять обов'язково проходити лікарських оглядин, якщо забезпечуються на суму не вищу, як $3,000.00; особи до 50 року життя — на суму до $2,000.00; особи до 55 року життя — на суму до $1,000.00 та особи до 60 року життя на суму $500.00. Також видачу, акцидентового забезпечення продовжено до 55-року життя, подібно, як продовжено видачу додаткового подвійного забезпечення в випадку акцидентової смерти. В дальшому гол. предсідник згадав про раніше введені поліпшення в забезпеченевій службі УНСоюзу, а. саме: видачу нових, модерних членських аплікацій, вже трикратне, в останніх роках, підвищення дивіденди, виплата дивіденди також на грамоти вповні виплачені, хоч того не передбачував забезпеченевий контракт, та чимало інших змін і поліпшень для добра членів УНСоюзу. Він висловив надію, що українське громадянство радо і скоро скористає з цих великих й корисних змін, а зокрема використає нагоду доповнити своє забезпечення терміновою грамотою. Введенню у життя цих змін і поліпшень буде присвячена окрема акція серед відділів і округ УНСоюзу. Союзові організатори й округи повинні по змозі скоро поінформувати всі відділи та їх урядовців про зміст і значення цих новостей. Окрему увагу віддав гол. предсідник організаційним справам Канадійської канцелярії й підмітив, що на її терені йдуть заходи для завигажування нових постійних організаторів, які під проводом директора тієї канцелярії гол. радного Богдана Зорича, та при його активній організаційній праці, мали б оживити та розбудувати УНСоюз в Канаді, темпо життя якого в останніх роках ослабилося.

В дальшому гол. предсідник обговорив питання, зв'язані з видавництвом та щоденником „Свобода", підмічуючи, що для ощадности в коштах паперу її формат у липні буде змінений й достосований до формату провідних американських щоденників. Приміщення видавництва вимагає відсвіження, кращої вентиляції тощо. Відносно „Союзівки" є вигляди на кращі прибутки, як минулого року. Табор для дівчат вже розпочався, а для хлопців розпочнеться 18 ц. м. Велика посуха, яка навіщає околицю Союзівки вже від трьох років, примусила в цім році вчасно вживати воду з керниць, але немає загрози для браку води, як це є з іншими літнисковими оселями. Союзівка завчасу подбала про додаткові глибокі керниці. Таборами дітей відає в цім році кваліфікована управителька пані Марія Химинець. Традиційний союзовий день на Союзівці плянується в тиждень після Дня Праці. Предметом дальших інформацій гол. предсідника були питання, зв'язані, з Культурною Комісією, очолен. гол. радним Мироном Куропасем. Дослідно-Виховним Комітетом, підготовою 2-го тому англомовної Енциклопедії Українознавства та поточними тпоїздками членів Екзекутиви в організаційних і репрезентаційних справах. Схвалено взяти, як щороку, участь у річній конвенції Національного Братського Конгресу, який відбудеться в вересні у Вашингтоні, як теж подбати, щоб на концерті братських організацій, влаштовуваним в межах конвенції, взяли участь також український хор і танкова група.

В дискусії над порушеними справами взяли участь усі приявні. Заступник гол. предсідника інж. Степан Куропась підмітив велике значення нових поліпшень і висловив погляд, що всі відділи й округи повинні негайно познайомитися з цими змінами, найрадше збірно на окружних зборах, які слід скликати можливо скоро, а згодом в ранню осінь слід повести енергійну кампанію за переведення в життя всіх цих важливих змін. Гол. касир Роман Слободян і гол. секретар Ярослав Падох, подали конкретні пропозиції щодо плянованої кампанії.

II. ГОСПОДАРСЬКІ СПРАВИ

Головний касир Роман Слободян подав у своєму звіті загальний стан майна УНСоюзу та його інвестиції, стверджуючи, що від часу попередніх нарад Головного Екзекутивного Комітету три місяці тому інвестовано дальших 693,910.44 дол. майна, з чого $478,203.21 інвестовано у вартісних паперах (бонди), а $215,707.23 в гіпотечних позиках. Говорячи про засади господарки УНСоюзу: добре забезпечення майна та поставлення його на службу членам і громаді, звітодавець подав детальний звіт про теперішні виплати вже 33 дивіденд членам УНС на загальну суму $3,560,856.50 та про гіпотечні позички, з яких два з половиною мільйони долярів уділено на будову церков, шкіл і народних домів в ЗДА і Канаді. Окремо звітодавець з'ясував касові обороти Союзівки за перших п'ять місяців цього року. Крім того він підмітив, що в останнім часі перенесено з посмертного фонду до фонду адміністраційного суму $94,044.77, яка представляє п'ять відсотків від вкладок зібраних в минулому році (поза вкладками за акцидентові грамоти). Морґеджі та закуплені бонди у звітному періоді були наступні:

МОРҐЕДЖІ

209 Sunnyside Ave., Brooklyn, N. Y.	13,000.00
46 Sherman Ave., Yonkers, N. Y.	13,000.00
311 E. 9th St., New York, N. Y.	25,000.00
2112 W. Cortez St., Chicago, Ill.	18,000.00
407 Kipp Ave., Hasbrouck Heights, N. J.	22,000.00
11 Van Cortland Park Ave., Yonkers, N. Y.	22,000.00
58 Burgess Pl., Passaic, N. J.	6,000.00
55 Arlington Ave., Brooklyn, N. Y.	12,000.00
5 Valley Pl., Hasting-on-Hudson, N. Y.	8,500.00
474 Victoria Ave., Windsor, Ont (addl)	6,525.00
3441 W. North Ave., Chicago, Ill. (addl)	1,682.23
Sanford Ave. & Ivy Pl., Newark, N. J. (addl)	50,000.00

З доручення влади перенесено 100 ЗДА скарбових бондів на суму $100,000.00 3½ відсоткових, платних 15 лютого 1990 р. до Департаменту Фінансів в Оттаві.

БОНДИ

25m The Brooklyn Union Gas Co., 4 5/8% Bonds due 4/1/90	25,466.00
100m U.S.A. Treasury Bills, due June 3, 1965	99,365.75
100m Government of Canada Treasury Bills, due June 4, 1965	99,423.00
50m U.S.A. Treasury Bills, due June 3, 1965	49,731.25
75m Tenneco Corporation, 5 1/8% Debentures due 1990	76,005.00
50m U.S.A. Treasury Bills, due 6/24/65	49,684.51
50m The Columbia Gas System, Inc., 4 5/8% Debentures due 1990	50,184.53
25m Texas Electric Service Co., 4½ due 1995	25,000.00
25m The United Gas Improvement Co., 4 3/4% Bds due 5/15/90	25,553.50
25m Tenneco Corporation, 5 1/8% Debentures due 4/1/90	25,093.75
25m The Columbia Gas System, Inc., 4 5/8% Ser. due 5/1/90	24,687.50
25m Alabama Power Co., 1st Mtge Bonds, 5% due 4/1/90	26,062.50
150m Government of Canada Treasury Bills due 7/9/65	149,463.00
50m Province of Quebec 5½% Bonds due 4/1/90	49,375.00

б. Досплі бонди

60m Province of Quebec, Bonds due March 15, 1965	60,000.00
50m U.S.A. Treasury Bills due 5/27/65	50,000.00
100m U.S.A. Treasury Bills due June 3, 1965	100,000.00
50m U.S.A. Treasury Bills due June 3, 1965	50,000.00
100m Government of Canada Treasury Bills, due June 4, 1965	100,000.00
50m U.S.A. Treasury Bills, due June 24, 1965	50,000.00

в. Відкликані бонди

LM Tennessee Gas Transmission Co., 5 1/8% Bds due 4/1/84	1,002.96

На кінець обговорено декілька справ, зв'язаних із залеглостями відділів у плаченні вкладок і схвалено засоби їх ліквідації.

III. ОРГАНІЗАЦІЙНІ СПРАВИ

Головний секретар Ярослав Падох склав подрібне справоздання з організаційного стану УНСоюзу в минулому кварталі та загальне з праці в цілому поточному році, тобто за п'ять місяців 1965. В цьому році УНСоюз придбав 1,455 нових членів, в тому 801 дорослих, 498 молоді і 156 (окремо ведених) членів, які забезпечилися акцидентовою грамотою. З кінцем травня ц. р. стан УНС був 84,414 членів, в тому 75,427 членів активних. Найбільше визначилися в цьогорічній організаційній праці такі відділові секретарі: Анна Дубас, Нюарк, Відділ 133, яка за п'ять місяців приєднала 41 нових членів; за нею Андрій Стецюк, Клівленд, Відд. 240 — 34 членів; Павло Шевчук, Вотервліт, Від. 13 — 28 членів; Петро Федик, Дітройт, Від. 292 — 21 членів і Ярослав Кришталович, Клівленд, новий Відд. 222 — 21 членів, здобутих разом з обласним організатором Володимиром Гірняком. Найбільш заслуженими в цьому році Відділами є: 153 у Філядельфії, який здобув 66 членів, 133 у Нюарку — 41 членів, 240 у Клівленді — 35 членів, 432 в Торонті — 31 членів, 231 новий в Кемдені — 28 членів заходами обласного організатора Степана Гаврища, 13 у Вотервліт — 28 членів, 292 в Дітройті — 22 та 194 в Ню Йорку, 371 в Нюарку і 222 в Клівленді, які здобули по 21 членів. З округи на першому місці по п'яти місяцях знайшлася Філядельфія з 245 членами, на другому Шикаго з 160, на третьому Нюарк з 136, на четвертому Ню Йорк з 122 та на п'ятому Клівленд з 115 членами.

Головними заняттями організаційно-секретарського Відділу, яким відає звітодавець, були: вчасне виготовання та надрукування справоздань з річних нарад Головного Уряду, які відбулися між 17-21 травня ц. р., підготова і відбуття четвертого центрального секретарсько-організаторського курсу на Союзівці в днях 21-25 червня 1965 р. та підготова до проголошення та переведення в життя всіх численних змін, які підготувала Екзекутива УНС, а схвалив Головний Уряд і які мають ввійти в життя уже за пару днів, з 1 липня 1965 р. У зв'язку з курсом на Союзівці приготовано його програму та приєбано викладачів, придбано помічні матеріяли, як запитники для учасників курсу та питання для панелів, надруковано грамоти для учасників, які покінчили курс, тощо. Протокол річних нарад Головного уряду, як відомо, надруковано в сімох випусках „Свобода" між 15 і 29 червня ц. р. (числа 111-119). В справі познайомлення загалу союзівців та громадянства з новими поліпшеннями та новостями, які входять у життя з 1 липня ц. р. вигoтовано шестисторінкову брошурку про нову термінову грамоту, яку надруковано в двох мовах, підготовано до друку в нашім органі, в обох мовах, цілосторінкові оголошення про цю нову грамоту; підготовлено до друку окремий обіжник до секретарів, організаторів та Окружних комітетів, в двох мовах, до якого буде долучена відбитка основної статті про ці зміни, приготована до окремого числа „Трибуни УНСоюзу", присвяченого власне цим поліпшенням та новостям.

На майбутнє плянується постійний контакт з учасниками курсу на Союзівці, придбання з поміж них нових постійних організаторів і підготова їх до праці, та підготова енергійного закінчення передконвенційної кампанії під кінець літа та восени, присвяченої передовсім поширенню нової термінової грамоти. В підготові є також окружний секретарсько-організаторський курс в Клівленді.

IV. Справоздання Заступників Гол. Предсідника Анни Герман та інж. Степана Куропася

Після справоздання з праці в Головній канцелярії, зложеного трьома постійно в ній займаними членами Екзекутиви, склали справоздання зі своєї праці заступники гол. предсідника, пані Анна Герман і інж. Степан Куропась. Вони дали огляд союзової праці в своїх округах і сумежних околицях, підмічуючи свою діяльність в тих округах, як теж в справах, доручених їм екзекутивою.

V. КУЛЬТУРНО - ВИДАВНИЧІ СПРАВИ

Головний редактор редактор „Свободи" А. Драган у своєму звіті згадав про стан підготови матеріялів до другого тому Англомовної Енциклопедії Українознавства та поінформував про такі справи: Інтенсивно приготовляється календар УНС на 1966-ий рік, що повинен бути надрукований вже в жовтні ц. р. та який буде присвячений 50-літтю смерти Івана Франка; в процесі друку є книжка Івана Панчука: „Шевченків заповіт" (англійською мовою коштом фонду д-ра Мишуги), збірка Миколи Понеділка: „Смішні Сльозинки" і А. Драгана: „УНСоюз в минулому і сучасному" (англійською мовою). Все вже готове до зміни формату „Свободи" в достосуванні його до стандартного формату американських газет. Перше число „Свободи" в новому форматі появиться з датою 27-го липня. В тижні від 19 до 24 липня „Свобода не появлятиметься з уваги на необхідність деяких змін у друкарських машинах, щоб достосувати їх до нового формату газети. Продовжується підготову до основних змін с редагуванні й оформлюванні англомовного „Українського Тижневика" з новим, 1966-им роком. Упродовж липня ц. р. плянується відбути перші наради поширеної Головним Урядом УНС його Культурної Комісії. Покликаний до життя Головним Урядом УНС Дослідно-Виховний Комітет цієї Комісії з головним радним проф. Мироном Куропасем на чолі вже започаткував свою працю, про що згадував в своїм звіті, предс. п. Йосип Лисогір.

Над звітом гол. редактора А. Драгана розвинулася дискусія, в якій інж. С. Куропась підмічував, що він від довших років є з акредитованим кореспондентом „Свободи" з терену Шикага, про що незавжди пам'ятає гол. редактор того часопису. Він відмітив декілька справ з шикагівського терену, які з того приводу знайшли невірний відгук на сторінках „Свободи". Ред. А. Драган дав відповідь на поставлені питання.

Після закінчення всіх справоздань та дискусії над ними принято, на внесення пані Анни Герман, підтримане Романом Слободом, всі звіти однодушно й на внесення головного предсідника Й. Лисогора схвалено, щоб від 1 липня ц. р. виплачувати за урядові поїздки до чи з місцевостей дальше положених як 300 миль від Головної канцелярії кошти переїзду літаком, хібашо були б особливі перешкоди в летунській комунікації. Після цього закрито засідання о год. 4 по полудні.

Ярослав Падох, гол. секретар

ФІНІКС, АРІЗОНА

ВІДЗНАЧЕННЯ ТИЖНЯ ПОНЕВОЛЕНИХ НАЦІЙ

Представники Поневолених Націй під час зустрічі з губернатором Арізони. На фото стоять (з ліва): о. Михайло Горошко — парох української Католицької Церкви, Міхаель Ремез — хорват, Стенлі Андройна — словінець, Вайтас Мозарт — литовець, генерал Скаля — чех, Володимир Фещенко-Чопівський — екзекутивний директор Комітету Поневолених Народів, Гелен Марті — німка, Анджеля Брайс — пресовий референт Комітету, губернатор Арізони — Самюел П. Годдард, В. Кроне — румунка, Стів Добяш — словак, Беті Гайм — мадярка, о. Мілян Брікіч — парох Сербської Православної Церкви.

В неділю 18-го липня по Св. Літургії парох Укр. Кат. Церкви о. М. Горошко відправив панахиду за всіх героїв, що впали в боротьбі з комунізмом. Перед тетраподом почесну службу з прапорами повинли такі нації: українці, литовці, мадяри і поляки. В духовній науці о. Горошко дав аналізу відносин, чому і як прийшов до влади комунізм у 1917 році.

У вівторок 20-го липня, заходом Комітету Поневолених Народів у Арізоні, що його екзекутивним директором є п. інж.В. Фещенко-Чопівський, в Енканто Парку відбулось протестаційне віче при співучасті українців, словаків, хорватів, поляків, мадярів, румунів, сх. німців, сербів, чехів, литовців і словінців та китайців.

З американців участь взяли такі організації та особи: Марін Корпус ЗДА, Американський Легіон ч. 41, Блю Армі, Репаблікен Вімен оф Меса, губернатор Арізони С. П. Годдард, генерал Джан Агі, полк. Рім.ком. Марін Корпусу — капт. Греф, мейор міста Евондейл — Мек Келей, сенатор Джан Конлін та командант Відділу Німецького летунства в Арізоні — майор Рога зі своїм штабом і міський радний Джерріс.

Комітет зробив заходи перед губернатором та мейором міста і вислав 160 листів до всіх мейорів Арізони, та 368 листів до священиків різних віроісповідань, просячи про підтримку в переведенні святкувань. Вислано 26 листів до чолових американських організацій та 26 листів до радій та телевізій. Перед протестаційним вічем телевізійні стації КТАР та КООЛ давали передачі про поневолені народи. Видруковано 500 чисел пропам'ятної книги та 1 000 антикомуністичних летючок. Надійшли численні письмові привіти.

Підчас манифестації прочитано проклямації: губернатора Арізони, мейора міста Фінікс та мейора міста Евондейл. Майстром церемоній був директор КОУ радіостанції п. Джан Еймос. Манифестацію відкрив екзекутивний директор Комітету Поневолених Народів інж. В. Фещенко-Чопівський і згадав, що 26го січня сенатор Е. Дірксен вніс в Сенаті резолюцію, щоби Совєти забрали свої війська зі всіх країн поневолених народів та дали можливість на вільні вибори та свободу для всіх політичних в'язнів. Всі учасники манифестації підтримують ту резолюцію і просять Америку про поміч. Інвокацію — молитву в наміренню поневолених народів, щоб Бог дав ім сили витримати в ярмі та діждатись волі, провів парох укр.-кат. церкви о. М. Горошко. Опісля слідувала презентація прапорів усіх поневолених націй перед почесною ґвардією ЗДА Марінс та Американським Легіоном Це був зворушливий момент. Проголошувано, в котрім році нація була уярмлена, опісля представники з прапором входили на трибуну, а почесна гвардія віддавала салют. Коли всі представники Поневолених Народів зайняли свої місця на почеснім трибуні, ЗДА Марінс та Американський Легіон сальвами стріляв з рушниць віддали почесть усім тим, що впали в боротьбі з комуною. Заграла сурма і як відгомін відзивалася друга на мелодію „Ніч вже йде".

Головну промову виголосив стейтовий сенатор Джан Конлян. Він як бувший капітан розвідки, був на Україні та інших краях за залізною куртиною. Пізнав добре комуністичний режим, знає, чого прагнуть уярмлені народи. Ось вийнятки з його промови: „Найслабше місце в комуністичній імперії є поневолені народи, котрі прагнуть вдихнути свіжого повітря, знаного нам як свобода і самовизначення. Ми повинні помагати визволитись уярмленим народам і чим скорше ми перейдем до діла, тим скоріш фундаменти комуністичної імперії будуть тріщати".

Вкінці промовив губернатор С. Годдард, заявляючи своє співчуття всім поневоленим народам, що борються за визволення з-під комунізму та просив присутніх, щоб виховували дітей на добрих громадян та патріотів.

Слідувала концертова частина вечора: хорвати, східні німці, поляки, виконали інструментальна кілька пісень та танців. Танцювальна група дітей Рідної Школи при укр.-кат. церкви виконала досить вміло під проводом пані Терлюк Коломийку та Тропотянку. 5-літня А. Помя'к по мистецьки відтанцювала в різних фігурах танок „І шумить і гуде". Д-р Ігор Шалаута при акомпаніменті пані Н. Скіф відспівав „Гад блесс Америка".

Після молитви сербського православного священика о. Міляна Брікіча і рабіна Адама Нюбергера, відбулось винесення прапорів поневолених народів і почесна сторожа ЗДА Марінс знову віддавала салют кожному прапорові.

Майстер церемоній п. Джен Еймос подякував гостям за участь і пригадав, що поневолені нації будуть виступати восени на Стейтовій Виставці у Фінікс, та в слідуючім році в тім самім часі. Незабаром буде висвітлений фільм на телезізії, в якому промовляють проф. Лев Добрянський та конгресмени у Вашингтоні.

Почесними гістьми в першому ряді займалися і асистували їм уніформовані дівчата Відділу летунства „Блю Енджелс" під проводом пані Надії Комарницької.

Душею і промотором відзначення Тижня Поневолених Народів був Екз. Директор Комітету та голова Відділу УККА інж. В. Фещенко-Чопівський. Він доложив багато знання, труду та власних коштів, і ми всі радіємо, що свято відбулось успішно. В цім ділі йому багато допомагали о. М. Горошко та голова Литовського Комітету п. Вайтас Мозарт.

Мапа Европи, на якій неросійські держави поневолених народів були зазначені з різних фарбах, лишаючи саму Росію в червоній красці, висіла перед трибуною, вказуючи ріст червоного імперіялізму.

Дмитро Владимир
пресовий референт Від. УККА

ХРОНІКА УВАН У ЗДА

Наукові конференції в квітні 1956 року

3-го квітня — засідання Історичної Секції. Доповідь д-ра Богдана Корчмарика: „Київ та його роля в культурно - релігійному житті Московщини в добу гетьманської України".

10-го квітня — засідання Комісії для вивчення історії української іміграції в Америці. Доповідь Івана Світа: „Агапій Гончаренко в Ню Йорку в 1865 - 1867 роках".

11-го квітня — засідання Секції античної історії. Доповідь д-ра Олександра Домбровського: „До антропогеографії й геополітики Античної України".

Нові публікації членів Академії

Вийшла книжка двох авторів Альфреда Р. Оксенфельдта і Всеволода Голубничого: "Economic System in Action: The United States, the Soviet Union, and France". Видавництво Holt, Rinehart, and Winston. Ню Йорк, 1965, 264 стор.

У Технічному Бюлетені, том 5, ч. 4, що його видає Енгельгард Індастрік, Інк., поміщено статтю д-ра Миколи Зайцева „Паладій, як каталізатор в гідрогенізації товщів".

Музей - Архів УВАН у ЗДА в квітні 1965-го року

Під час відвідин Академії 20-го квітня Стемфордським Єпископом Иосифом Шмондюком в асисті д-ра Василя Ленцика, управителя Українського Музею - Архіву у Стемфорді, були спеціяльно приготовані виставки матеріялів і документів з колекції Євгена Онацького та І. і Л. Носиків. Особливу увагу достойних відвідувачів звернули на себе тематично оправлені в книги колекції брошур з українського питання, виданих під час і після першої світової війни, а також оправлені томи вирізок з італійських газет і журналів з другої світової війни. З інших матеріялів спеціяльний інтерес мала оригінальна фотографія Митрополита Андрея Шептицького в оточенні кількох священиків і фотокопія унікального історичного документу — урочистого акту відзначення Шевченкових роковин у Львові 1883-го року вихованцями Руської духовної семінарії, підписаного 133 учасниками, що пізніше стали відомими діячами на полі української культури.

Надходження до Музею-Архіву в квітні 1965 року

До найцінніших матеріялів з квітневих надходжень належать колекції матеріялів, що їх надіслала Т. Кошиць в додаток до попередніх. Тут є альбом з наклееними 223 оригінальними фотографіями, зробленими під час подорожів Олександра і Тетяни Кошиць по різних краях. Крім того, ще надійшло 89 оригінальних фот, дублети нот, програми концертів, вирізки рецензій. Від Антона Рудницького і Марії Сокіл прийнято різні матеріяли, що стосуються мистецької діяльности обох мистців та їх синів Романа й Доріяна — фотографії, програми, рецензії, разом 243 одиниці. Від О. Ґердан-Заклинської, в доповнення до раніше переданих матеріялів, поступила 161 одиниця матеріялів про її мистецьку й педагогічну працю, серед них оригінальна пастель — „Мавка", що зображує О. Ґердан у ролі Мавки. Оксана Лятуринська надіслала колекцію з 12 писанок її роботи. Від Л. Івченко одержано 9 рукописів і машинописів її творів, серед них ще не друковані частини трилогії „Наша не своя земля". Оксана Колесниченко передала збережену нею частину архіву її діда Мусія Кононенка (15 одиниць))). Ірина Дацько передала архів свого чоловіка Кирила Дацька в чотирьох скринях з книжками, рукописами, фотографіями тощо. Від Юрія Кафтана одержано 12 пакунків з газетами і цінними вирізками з українських газет.

20 - 30-их років, оправлений річник „Свободи" за 1915-ий рік та 40 книжок переважно старих нюйоркських видань.

Також надійшли книжки, журнали, тощо від таких осіб: А. Архімович (1), Л. Биковський (2), Лев Гец (2), А. Григорович (3), І. Гуменна (7), М. Дубріний (11), Б. Загайкевич (2), І. Калинович (5), Ф. Корчмарик (1), М. Лавренко (1), В. Несторович (1), Ф. Онуфрійчук (1), П. Прокопів (1), В. Свобода (2), В. Трембіцький (8); та від установ — Колюмбійський Університет (1), Нюйоркська Публічна Бібліотека (37), УВАН у Канаді (1), Вид-во „Самостійник" (1). Від редакцій надійшло 206 одиниць журналів та газет. Придбано 13 книжок.

Закаталогізовано 93 книжки і перевірені картки вкючено до основного каталогу. У відділі мистецтв заінвентаризовано 12 нових експонатів. Проведено підготовчу працю до експозицій фотографій та оригінальних малюнків маляра - примітивіста Никифора, що їх музей позичив у С. Пельца.

Фінансові надходження

Одержано $150 за продану кінетичну конструкцію мистця К. Мілонадіс (Шикаго). Цу конструкцію мистець подарував Академії, щоб допомогти сплатити борг за будинок. Конструкцію купив К. Перейма.

$75 одержано від проф. Д. А. Горняткевича.

Пожертви по $50: Від відділу УККА в Трентоні, з Шевченківської Академії через Т. Сендзика та від нюйоркського відділу Українського Лікарського Т-ва; $25 — д-р Ю. Кушнір (Ню Йорк); по $20: Відділ УККА у Трентоні і д-р Бризгун; $15 — А. Гончар (Н. Й.); по $10 — В. Витвицький (Дітройт), П. Дубрівний (Н. Дж.), В. Анрде (Вайсайд), О. Солозей (Ст. Пол), Л. Биковський (Денвер), О. Булавицький (Ст. Пол); $5 — А. Балаклицький (Н. Й.); $3 — Ф. Капустан (Н. Й.); по $2: О. Філіпович, О. Кака і М. Ковалевський (Ст. Пол).

За підписним листом ч. 48 через проф. П. Шулежка (Рочестер) надійшло $164.-50. З них: $15 — П. Куркало; по $10: В. Андрушин, М. Боббі, С. Добровольський, Ю. Залізняк, Л. Коваль, д-р Й. Тимошко; по $5: Ф. Федоренко, М. Білок, М. Кіщ, В. Романів, М. Лукіз, П. Стеценко, Г. Тригула, Г. Кобець, В. Турленко, П. Косенко, Ю. Мельник, М. Скрильник, В. Пищенко, Ф. Минак, Ф. Баланюк, В. Іванців, В. Музичук, А. Каліновський, Л. Тарабан, І. Бутенко, М. Семенець; по $3: А. Хорошилів, О. Скібітський, М. Дутка; по $2: М. Цвиркун, Р. Боднар, І. Компанієць. Сімнадцять осіб по $1 і одна особа — $0.50.

Замість квітів на могили

Пам'яті Максима Рильського — від Євгена Нольдена — $25.

Пам'яті дружини, Наталі Левицької - Ничка — $6 від д-ра Г. Нички. Пам'яті П. Ясінської — від І. Дубровського — $2. Пам'яті Андрія Шкільного — $25 від дружини Т. Шкільної та внуків Олесі, Андрійка й Тетяни; $25 від В. та Я. Гуреьких (Рочестер).

Пам'яті Галини Білоус — $25 від Є. і О. Мартинюк (Акрон); Пам'яті Левка Чикаленка — $10 від д-ра Т. Олексіюка.

Надходження до спеціяльних фондів Академії

До фонду видання праці Ольги Кривинюк - Косач „Леся Українка. Хронологія життя і творчости" надійшло $100 від Жіночої Секції КУК в Торонті. Пожертви по $25: від Сестрицтва Української Православної Церкви св. ап. Андрія Первозванного у Вашингтоні (через П. Одарченка), від Драматичної Студії ім. Лесі Українки при Самопомочі у Мілвокі, від д-ра Г. Нички у річницю смерти Наталі Левицької-Ничка; $20 — від Комітету для відзначення 80-ліття українського жіночого руху в Монтреалі, Канада; по $10: Олекса Повстенко (Вашингтон), через П. Одарченка), С. Чалишів — у знак протесту проти спалення Бібліотеки УАН у Києві Ніна Драй-Хмара (Н. Й.), Галина Колосок (Миш). За підписним листом ч. 2 через С. Куліша (Філядельфія) — $10. Пожертви по $5: М. Гринішак (Єлизабет), А. Мілянич (Ню Йорк), п-і Попіль (Шикаго).

До Фонду вшанування пам'яті О. Ветухова — $10 від д-ра А. Пашківської;

До Фонду вшанування пам'яті Т. Осьмачки— по $10: З. Бориспoлець, Н. Драй-Хмара, А. і В. Давиденки; по $5: Ю. Березницький (Філядельфія), Н. Литвиненко (Н. Й.), П. Мороз (Масс.), Т. Печенюк (Ілл.), П. Яців (Огайо); по $3: М. Журко і Б. Козак.

До Фонду видань праць проф. О. Оглоблина: Віктор Виннич (Денвер) — $25; Архиєпископ Палладій — $10; С. Радзик (Вашингтон) — $10.

До Фонду допомоги ім. Д. Дорошенка: З. Бориспoлець — $10, Н. Н. через Н. Енгеля — $5, К. Архімович — долярів два.

Фонд вшанування пам'яті Т. Осьмачки: С. Чалишів — $5, І. Холоденко — $5, П. Ґула — $3, Б. Загайкевич — $2.50.

До Фонду видань праць проф. О. П. Оглоблина: В. Білозор — $5.

До Фонду ім. Д. Дорошенка потребуючим українським ученим і членам їх родин: С. Гаєвська — $10, Н. Архімович — $4.

Від Управи УВАН У ЗДА і Управи Фундації Академії

Щиро дякуємо усім жертводавцям і прохаємо прихильників української вільної науки далі підтримувати Академію своїми пожертвами на сплату боргу за будинок, на поточну працю Академії і на такі спеціяльні Фонди: видання праці „Леся Українків", Фонд видання праць О. творчости", фонди вшанування пам'яті М. Ветухова і Т. Осьмачки, фонди „Аналів" і „Історичних збірнинка. Хронологія життя й Оглоблина, фонд допомоги українським науковцям. Всі пожертви надсилати на адресу:

Ukrainian Academy of Ats and Sciences in the U.S., 206 West 100 Street, New York, N.Y. 10025.

Успіх Оксани Лукашевич

Після закінчення з відзначенням мистецької академії при університеті в Сиракюзах, Н. Й., — Оксана Лукашевич, донька о. Иосифа й Наталії Лукашевич з Ютики, дістала стипендію на студії в Інституті Пія XII у Фльоренції, Італія.

Цей мистецький Інститут уфундували для американських студенток панство Мирон і Анабеля Тейлор, особистий представник президентів Рузвелта й Трумена при Ватикані (1939-1950). Колись це була Вілла Шіфаноя", на передмісті Фльоренції — Сан Домінґо. Має чудове положення й вид на цілу Фльоренцію, ріку Арно, на сусідні гори, Фльоренція — колиска ренесансу,— це ідеальне місце студій для майбутніх мистців: малярів, різьбарів, музиків і співаків. Місто має багато музеїв, ґалерій картин, історичних будівель, церков, славну катедру з картинами великих малярів. Недалеко від Фльоренції є такі центри мистецтва, як: Сієна, Больонія, Венеція, Міляно, Рим, Неаполь та інші. Студентки мають змогу користати з мистецьких сезонів, відомих на всю Европу, з концертів, оперових сезонів, з мистецьких прогульок до недалеких центрів мистецтва, подивляти розкопи праісторичної культури етрусків, як теж численні пам'ятки старинної й середнєвічної архітектури й мистецтва. В Інституті викладають найкращі професорські сили.

З усіх американських коледжів в Европі — одинокий Інститут Пія XII признаний виховними установами Америки, і має право видавати маґістерські дипломи.

Оксана виїхала до Фльоренції восени 1964. р., опанувала італійську мову, закінчила з відзначенням перший і другий семестри, написала маґістерську працю, влаштувала самостійну виставку своїх картин і деворитів в одній з фльорентійських ґалерій. 15-го червня ц. р. отримала маґістерський диплом з ділянки малярства. Після закінчення студій — Оксана виїхала в мистецьку подорож , щоб оглянути мистецькі скарби Італії, Австрії, Франції, Еспанії та Англії. Вона задумує відвідати Відень, Мадрид, Париж, Лондон і інші мистецькі центри з їхніми мистецькими надбаннями. Її батьки вможливили їй цю мистецьку подорож, що заокруглить її знання, та причиниться до вироблення й устійнення її власного малярського стилю. Оксана під час своїх студій малярства в Сиракюзах улаштувала свої виставки картин в Торонті 1962 р. та в Сиракюзах 1963 р. і виставки зустріли прихильні голоси критики. Вона вертається у вересні до Ютики, щоб ропочати свою професійну працю учительки малярства.

Нашій молодій професіоналістці та мисткині бажаємо якнайкращих успіхів! А всім нашим студенткам мистецтва звертаємо увагу на Мистецький Інститут Пія XII у Фльоренції, як на одну з найкращих мистецьких академій, що дає всі можливості й нагоди для мистецьких студій у такому центрі мистецтва, як Фльоренція.

І. Д.

НА НАШІЙ, НЕ СВОЇЙ ЗЕМЛІ

(Що пишуть комуністичні газети в Україні)

НОВА МОДЕЛЬ ПІЯНІНА

Зроблену під „горіх" нову модель мініятюрного піяніна виготувала Чернігівська музична фабрика. Це малий інструмент сучасної форми.

Своєю акустикою і добротністю, — пише кореспондент „Радянської України" (часопис з 3 липня), — нове піяніно наближається до світових стандартів.

ПЕРЕПУСТКА — КИТИЦЯ КВІТІВ ТА УСМІШКА

„А чули ви про свято квітів?" — питає спеціяльний кореспондент „Молоді України" (часопис з 6 липня). І тут же відповідає: „Воно відбулося в багатьох селах Красилівщини (Хмельницька область). Перепусткою на свято була китиця квітів і щира усмішка".

ЩОЙНО ТЕПЕР

Дніпропетровський завод шахтної автоматики, — пише кореспондент РАТАУ в „Радянській Україні" з 3-го липня, — перейшов на п'ятиденний робітний тиждень з двома вихідними днями.

Те, що в „капіталістичному світі" давно запровадили, у „країні соціялізму" дозволили подекуди щойно тепер.

НА ПРИЛУЧЧИНІ — „ЧОРНЕ ЗОЛОТО"

Кілька років тому на Прилуччині знайшли великі запаси „чорного золота", тобто нафти.

Тепер тут, — розповідає кореспондент Я. Котеленець у „Радянській Україні" з 3 липня, — піднялися вежі, простяглися нитки нафтопроводів, біжать залізницею цистерни.

В АМЕРИЦІ І В СВІТІ

ІНДЕКС ЦІН В ЧЕРВНІ Ц. Р. ЗБІЛЬШИВСЯ НА 0.5 ВІДСОТКА І СТАНОВИВ 110.1 ВІДСОТКА в порівнянні з пересічними цінами на харчі і працю в роках 1957 - 1959. Індекс цін на товари й працю в червні 1965-го року був аж на 1.9 відсотка більший в порівнянні із індексом з червня 1964 року. Червневе збільшення індексу є найбільшим місячним збільшенням в двох роках. Воно спричинене подорожчанням м'яса і городовини. М'ясо в тому місяці завжди буває менше на ринку, а недостачу городовини спричинила зла цьогорічна погода. Поза харчами ціни на інші товари та винагороди за працю були без змін в порівнянні з травнем ц. р. Індекс цін в червні ц. р. був на 10 відсотків більший в порівнянні з цінами в 1957 1959 роках.

КОЛИШНІЙ СЕРЖАНТ РОБЕРТ ЛІ ДЖАНСОН І ЙОГО ПРИЯТЕЛЬ ДЖЕЙМС А. МІНТКЕНБО засуджені до 25-річної в'язниці за те, що змовлялися передавати оборонні таємниці совєтським шпигунським аґентам. Лі Джансон був заарештований під час його праці у Пентаґоні, 5-го квітня. Мінткенбо був заарештований в Кастро Велей в Каліфорнії. Вони обидва служили в армії в Берліні в 50-их роках; Мінткенбо залишив армію в 1956 році. Виявилося, що провина цих двох совєтських шпигунів була меншою, як спочатку здавалося, тому їхня кара не є смертною, як звичайно буває за доконане шпигунство.

УВ'ЯЗНЕНИЙ МИНУЛОГО ТИЖНЯ в Каїро видатний єгипетський газетний видавець Мустафа Амін признався в слідстві, — згідно з поліційним повідомленням, — що він працював для Американської Центральної Розвідчої Аґенції і що він одержав за свою шпигунську роботу 56 000 долярів. Представники амбасади ЗДА в Каїро відмовилися дати будь-яке виянення в справі цього повідомлення.

Збори Відділів УНСоюзу

НЕДІЛЯ, 8-го. СЕРПНЯ 1965 р.

КЛІВЛЕНД, Огайо. Місячні збори Т-ва Запорозька Січ — 251 Відд. о год. 11:30 ранку в церк. залі св. ап. Петра і Павла при Вест 7-ій вул. У місяці вересні збори в неділю 12-го в тім самім місці і часі. — В. Козир, предс., Т. Шмагала, секр.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, Па. Збори Т-ва Єдність — 163 Відд. в домі Горожан, 847 N. Franklin St., о год. 12-ій дня. Пригадується всім довжникам, щоб вирівняли свої вкладки найдальше до 25 цього місяця. — С. Филик, фін. секр.

КЛІВЛЕНД, Огайо. Місячні збори Т-ва І. Франка — 334 Відд. в прим. Укр. Нар. Дому при Вест 14-ій вул. Проситься членів прибути на збори і вирівняти залеглі вкладки та забрати дивіденду. — Н. Задерецький, Предсідник, І. Холодняк, рекор. секр., Стефанія Вохонок, фін. секр.

MONESSEN, Pa. Збори членів 338 Відд. о год. 1-ій по пол. в Українській залі при 213 Schoonmaker Ave. — Упра-

ТАРЗАН, ч. 5 473. Дон Рід стріляє . . .

SNARLING AND SHIFTY-EYED, DON REED HELD THE STARTLED GROUP AT BAY.

Гарчачи і грозячи очима Дон Рід тримав здивовану групу на відповідній відстані.

TWO NATIVES, HOWEVER, SUDDENLY BRANDISHED THEIR SPEARS--

Але нагло два тубільці замахнулися списами . . .

BUT DON FIRED QUICKLY, ACCURATELY, AND THE BRAVE MEN COLLAPSED IN DEATH!

2-18-5473

Але Дон швидко вистрелив, і то цільно, і молоді люди впали мерттві на землю.